

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΙΖΑ (Für Elise)

Για την Ελίζα
Λούντβιχ βαν Μπετόβεν
Ludwig van Beethoven (1770-1827)

(β) στο κομμάτι "Πρόσωπα με μεγάλα αφτιά" (γάιδαροι) από τη Σουίτα "Το Καρναβάλι των Ζώων" του Καμίγ Σαιν-Σαβς:

Πρόσωπα με μεγάλα αφτιά (γάιδαροι) Από τη Σουίτα "Το Καρναβάλι των Ζώων"

Καμίγ Σαιν-Σαβς
Camille Saint-Saens
(1835-1921)

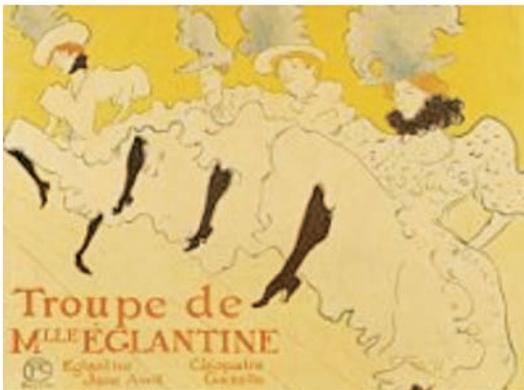
Σε κάθε μείζονα κλίμακα υπάρχουν δύο ημιτόνια: μεταξύ της 3ης και 4ης νότας και μεταξύ της 7ης και 8ης νότας.

Μείζων Κλίμακα. Διαδοχή οκτώ φθόγγων σε ανιούσα ή κατιούσα κίνηση με την πιο κάτω διάταξη: Τόνος - Τόνος - Ημιτόνιο - Τόνος - Τόνος - Τόνος - Ημιτόνιο.

ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΑΚΡΟΑΣΗ 2 Σύγκριση έργων.

Can-Can (από την οπερέτα "Ο Ορφέας στον Άδη")
Χελώνες (από το έργο "Το Καρναβάλι των Ζώων")

(α) Can-Can (από την οπερέτα "Ο Ορφέας στον Άδη")

Συνθέτης: Ζακ Όφενμπαχ (Jacques Offenbach). Γάλλος συνθέτης και βιολοντσελίστας ο οποίος γεννήθηκε στη Γερμανία το 1819 και πέθανε στο Παρίσι το 1880. Ως συνθέτης, επηρέασε με τη μουσική του την εξέλιξη της ελαφράς μουσικής στην Ευρώπη το 19ο αιώνα και ειδικότερα της οπερέτας (βλ. Μάθημα 24).

Καν-Καν (Can-Can). Πολύ δημοφιλής χορός κατά τη δεκαετία του 1890. Χορευόταν μόνο από γυναίκες.

(β) Χελώνες (από το έργο "Το Καρναβάλι των Ζώων")

Συνθέτης: Καμίγ Σαιν-Σανς (Camille Saint-Saens) (Γάλλος, 1835-1921) Γάλλος συνθέτης, πιανίστας, οργανίστας, θεωρητικός και μαέστρος. Για μισό αιώνα περίπου, η μουσική του ασκούσε μεγάλη επίδραση στη γαλλική μουσική. Ήταν σπουδαίος στον αυτοσχεδιασμό και έγραφε μουσική με μεγάλη ευκολία. Στην πραγματικότητα μπορούσε να γράφει μουσική, ενώ μιλούσε για άλλα θέματα ή έκανε αστεία με τους φίλους του.

Χελώνες. Πολύ αργά και με σοβαρότητα αρχίζουν το χορό οι χελώνες. Εδώ, ο Σαιν-Σανς παίζει ένα μουσικό αστείο, επειδή η μελωδία δεν είναι άλλη από το γρήγορο χορό "Καν-Καν" (από την οπερέτα "Ο Ορφέας στον Άδη" του Όφενμπαχ).

Χελώνες

Ελληνικοί στίχοι:
Ρίτα Ολυμπίου

Μες στο μι κρό λι - βά - δι με ση μέ-ρι βρά - δυ μια χε λώ να τρέ - χει τρέ - χει τρέ - χει να προ-

5
λά βει κίηρ θε με-ση - μέ - ρι κίηρ θε πά-λι βρά - δυ κι,ήρ-θε το πρω - ί κια-κό-μα πά - ει.

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ: Ας κάνουμε μια επανάληψη (1)

Σκοπός: Επανάληψη: ερώτηση-απάντηση, οστινάτο, όργανα της ορχήστρας, κλίμακες (πεντατονική, Ντο μείζων).

Λέξεις Κλειδιά: Κλίμακα της Σολ μείζονος, δίεση, αναίρεση, οπλισμός, τούμπα, τρομπόνι, βιολί, κοντραμπάσο, φλάουτο, κλαρίνο, Καμίγ Σαιν-Σανς, πρόσωπα με μεγάλα αφτιά, "Ελέφαντας", Γκούσταβ Χολστ, "Οι πλανήτες".

Τραγούδι

Να τραγουδήσετε το παραδοσιακό αφρικάνικο τραγούδι "Μάλυμπου" (Malymbou) και να συνοδεύσετε το τραγούδι σας με τα ρυθμικά οστινάτι. Είναι ένα τραγούδι σε μορφή "ερώτησης-απάντησης" (call and response) και συνοδεύει ένα χορό για τη συγκομιδή.

ΜΑΛΥΜΠΟΥ Malymbou

Παραδοσιακό
αφρικανικό τραγούδι

Τουμπερλέκι

Bass drum

Agogo

ερώτηση

Ma - lym - boo _____ Ma - lym-boo, Ma - ma _____
Μά - λυ - μπου, _____ Μά - λυ-μπου, Μά - μα _____

4

απάντηση

Ma - lym - mboo _____ Ka - ki - lam - be Be - be _____
Μά - λυ - μπου, _____ Κά - κι - λα - μπε Μπέ - μπε _____

χ = ακαθόριστος ήχος που παράγεται με την κρούση της στεφάνης του οργάνου

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ 1

ΑΚΡΟΑΣΗ 1 Να ακούσετε το πιο κάτω έργο στο οποίο χρησιμοποιείται οστινάτο: Πλανήτης Άρns. Από το έργο "Οι Πλανήτες", έργο 32.
Συνθέτης: Γκούσταβ Χολστ (Gustav Holst), Άγγλος συνθέτης (1874-1934)

Ο **Γκούσταβ Χολστ** άρχισε να συνθέτει μουσική πριν ακόμα μάθει να γράφει και να διαβάζει. Ήταν οργανίστας και μαέστρος, αλλά έπαιζε επίσης πιάνο και τρομπόνι. Αγαπούσε την αγγλική δημοτική μουσική και την Ινδική φιλοσοφία. Η μουσική του χαρακτηρίζεται από βαθιά μουσική έκφραση, λεπτή φαντασία και ευαισθησία.

"Οι Πλανήτες", έργο 32. Το 1913 ο Holst άρχισε να ενδιαφέρεται για την αστρονομία, και το 1914 έγραψε τη σουίτα "Οι Πλανήτες" έργο 32, στην οποία χρησιμοποίησε μια **τεράστια ορχήστρα**. Η Σουίτα αυτή του Holst αποτελείται από **7 μέρη**, ένα για κάθε ένα πλανήτη του Ηλιακού μας συστήματος, όπως το γνώριζαν το 1914. Το πρώτο μέρος της σουίτας " Άρns, ο θεός του πολέμου", το έγραψε ο Holst αμέσως μετά το ξέσπασμα του Α' Παγκόσμιου Πολέμου. Η μουσική του δεν περιγράφει τη δόξα του πολέμου αλλά την απόγνωση, τη ματαιότητα, τη φρίκη, την σκληρότητα, το παράλογο του πολέμου.

Ενορχήστρωση. Ξύλινα πνευστά (2 πίκολο, 4 φλάουτα, μπάσο φλάουτο, 3 όμποε, 1 αγγλικό κόρνο, 3 κλαρίνα, 1 μπάσο κλαρίνο, 3 φαγκότο, 1 κόντρα-φαγκότο).

Χάλκινα πνευστά (6 κόρνα, 4 τρομπέτες, 3 τρομπόνια, 1 ευφώνιο και 1 τούμπα).

Πληκτροφόρα (τσελέστα και εκκλησιαστικό όργανο).

Κρουστά (6 τύμπανα, Γκρανκάσα, στρατιωτικό τύμπανο, δίσκοι, τρίγωνο, ταμ-ταμ, ταμπούρινο, γκλόνκεσπίηλ, ξυλόφωνο, καμπάνες).

Έγχορδα (2 άρπες, πρώτα και δεύτερα βιολιά, βιόλες, βιολοντσέλα, κοντραμπάσα).

Φωνές (στον "Ποσειδώνα").

Ενώ ακούτε τη μουσική, να συμπληρώνετε το πιο κάτω Φύλλο Ακρόασης:

Φύλλο Ακρόασης

1. Η μουσική ξεκινά με ένα οσινάτο. Το οσινάτο αυτό ακούγεται κατά τη διάρκεια όλης της κίνησης:

Να αναφέρετε δύο μουσικά όργανα που εκτελούν το οσινάτο:

(α) .....

(β) .....

2. **Θέμα Α.** Να αναφέρετε ένα μουσικό όργανο που εκτελεί το Θέμα Α:

.....

3. **Θέμα Β.** Να αναφέρετε ένα μουσικό όργανο που εκτελεί το Θέμα Β:

.....

4. Το **Θέμα Γ** μοιράζεται ανάμεσα στην τενόρο τούμπα και στις τρομπέτες:

5. Δημιουργείται περισσότερη ένταση. Μια δυνατή συγχορδία, που σβήνει σιγά-σιγά, τελειώνει το Α΄ Μέρος. Το έργο τελειώνει με μια σειρά από τρομακτικές συγχορδίες από όλη την ορχήστρα.

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ 1

Τούμπα

Τύπος βαθύφωνου χάλκινου οργάνου που παίζεται σε κάθετη θέση, σε αντίθεση με την τρομπέτα, το τρομπόνι και άλλα χάλκινα πνευστά που παίζονται σε οριζόντια θέση.

Τρομπόνι (ιτ. trombone = μεγάλη τρόμπα)

Χάλκινο πνευστό όργανο με ημι-κυλινδρικό διαμέτρημα και επιστόμιο σε σχήμα κώνου, εφοδιασμένο γενικά με "ολκό", ο οποίος επεκτείνει το μήκος του σωλήνα.

Κανόνas:

Να τραγουδήσετε τον πιο κάτω δίφωνο κανόνα "Γέλιο, γέλιο και τραγούδι" ο οποίος είναι γραμμένος στην κλίμακα της Ντο μείζονος.

Προσέξτε: η κάθε νότα πρέπει να τραγουδηθεί staccato.

Γέλιο, γέλιο και τραγούδι
(Laughing and Singing)

Μουσική:
Cesar Bresgan (1913-1988)
Απόδοση στα Ελληνικά: Μάρω Σκορδί

Moderato

1.

Γέ - λιο, γέ - λιο και τρα - γού - δι έ - ξωη λύ - πη τώ - ρα πια,

5

2.

χα χα

Staccato, stacc. (ιτ.): Κοφτά. Τρόπος εκτέλεσης νότας (που σημειώνεται με τελεία πάνω από το φθογγόσημο), ώστε να διαρκεί λιγότερο από την πλήρη αξία της και να χωρίζεται από την επόμενη.

Τραγούδι / Ενορχήστρωση:

Να τραγουδήσετε και να εκτελέσετε με την πιο κάτω ενορχήστρωση το ελληνικό νησιώτικο παραδοσιακό τραγούδι "Ψαροπούλα".

Ψαροπούλα

Ελληνικό
νησιώτικο παραδοσιακό

μουσική σύνθεση για Ψαροπούλα

αυλοί

φωνή

Ξυλόφωνο/
μεταλλόφωνο/
ραβδόφωνα

1. Ξε - κι - νά μια ψα - ρο - πού - λα απ' το για - λό απ' το για - λό.
2. Έ - χει μέ - σα πα - λι - κά - ρια απ' το για - λό, απ' το για - λό.
3. Γεια χα - ρά σας πα - λι - κά - ρια και στο κα - λό, και στο κα - λό.

7

Ξε - κι - νά μια ψα - ρο - πού - λα απ' την Υ - δρα τη μι - κρού - λα
Έ - χει μέ - σα πα - λι - κά - ρια που τρα - βά - νε για σφουγ - γά - ρια,
Γεια χα - ρά σας πα - λι - κά - ρια να μας φέ - ρε - τε σφουγ - γά - ρια,

11

και πη - γαί - νει γαι σφουγ - γά - ρια ό - λο για - λό, ό - λο για - λό.
γιού - σες και μαρ - γα - ρι - τά - ρια ό - λο για - λό, ό - λο για - λό.
γιού - σες και μαρ - γα - ρι - τά - ρια απ' το για - λό, απ' το για - λό.

ΑΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ 1

ΑΚΡΟΑΣΗ 2 Να ακούσετε προσεκτικά τον ήχο των μουσικών οργάνων που εκτελούν τέσσερα αποσπάσματα από το έργο «Το Καρναβάλι των ζώων» του Καμίγ Σαιν-Σανς (Camille Saint-Saëns):

Συνθέτης. Καμίγ Σαιν-Σανς (Camille Saint-Saëns, 1835-1921) (βλ. Β' Ενότητα Μάθ. 3).

«Το Καρναβάλι των ζώων». Ο Καμίγ Σαιν-Σανς ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για τα ζώα και έγραψε ένα βιβλίο με τον τίτλο «Παρατηρήσεις από ένα φίλο των ζώων». «Το Καρναβάλι των Ζώων» είναι ένα από τα πιο γνωστά και αγαπητά του έργα. Γράφτηκε κατά την περίοδο του Καρναβαλιού, το Φεβράριο του 1886, μέσα σε λίγες μόνο μέρες, με τον υποτίτλο «Μια Μεγάλη Ζωολογική Φαντασία». Το έργο ήταν στην πραγματικότητα ένα μουσικό αστέιο, που το έγραψε για να διασκεδάσει, εκτελώντας τη μουσική με τους φίλους του που έπαιζαν όλοι όργανα όπως κοντραμπάσο, φλάουτο, κ.τ.λ. Αποτελείται από 14 μικρά κομματάκια, και το κάθε ένα περιγράφει τη μορφή ή τα χαρακτηριστικά ενός είδους ζώων. Μερικά από αυτά τα ζώα απεικονίζουν ειρωνικά κάποιους ανθρώπους που γνώριζε ο Σαιν-Σανς και ίσως γι' αυτό να απαγόρευσε τη δημόσια εκτέλεση του έργου κατά τη διάρκεια της ζωής του.

1. «Πρόσωπα με μεγάλα αφτιά - Γάιδарοι» (2 βιολιά). Δύο βιολιά συνομιλούν μιμούμενα τους γαϊδάρους. Για να πετύχει το σωστό αποτέλεσμα ο Σαιν-Σανς, χρησιμοποιεί πολύ ψηλές και πολύ χαμηλές νότες, καθώς επίσης και το διάστημα του ημιτονίου που κατεβαίνει παραπονιάρικα.

Βιολί

Έγχωρο όργανο με δοξάρι, το βασικό και οξύτονο μέλος της οικογένειάς του (τα άλλα μέλη είναι η βιόλα, το βιολοντσέλο και το κοντραμπάσο). Είναι χορδισμένο σε πέμπτες: ΣΟΛ, ΡΕ, ΛΑ, ΜΙ.

2. Ο Ελέφαντας (2 πιάνο, κοντραμπάσο) προσπαθεί παρ' όλα τα κιλά του να χορέψει βαλς, σαν μπαλαρίνα. Ο Σαιν-Σανς διάλεξε το πιο μεγάλο έγχωρο όργανο, το κοντραμπάσο για να παρουσιάσει τον ελέφαντα, με τη συνοδεία του πιάνου.

Θέμα Α (σε κλίμακα για μελέτη)

Κοντραμπάσο

Το μεγαλύτερο σε μέγεθος και το χαμηλότερο σε τονικό ύψος έγχορδο όργανο με δοξάρι. Έχει τέσσερις χορδές συνήθως χορδισμένες κατά διαστήματα 4^{ns}: ΜΙ, ΛΑ, ΡΕ, ΣΟΛ.

3. "Ο κούκος στο δάσος" (2 πιάνο και κλαρινέτο). Ο κούκος (κλαρινέτο), κελαϊδά με παράπνο στο δάσος.

Andante

Κλαρινέτο

Εύλινο πνευστό όργανο με μονή καλαμένια γλωττίδα και με κυλινδρικό σωλήνα.

4. "Πουλιά που πετούν" (φλάουτο, πιάνο, έγχορδα)

Φλάουτο (πλαγίαυλος)

Εύλινο πνευστό μουσικό όργανο, που παλιά κατασκευάζονταν από ξύλο, τώρα όμως κατασκευάζεται από ασήμι ή άλλα μέταλλα. Παίζεται από τον εκτελεστή σε πλάγια θέση. Είναι πολύ ευέλικτο όργανο και αποτελεί μόνιμο μέλος της συμφωνικής ορχήστρας.

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

1. Μουσική σε δύο χρόνους

2. Α ,Β στη σειρά

3. Τί-κε-τα-κε

4. Μουσική σε κύκλο

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ 1. Μουσική σε δύο χρόνους

Σκοπός: Γνωριμία με το διμερές μέτρο και τα νυκτά μουσικά όργανα μπουζούκι και μπαγλαμάς.

Λέξεις Κλειδιά: Διμερές μέτρο, νυκτά μουσικά όργανα, μπουζούκι, μπαγλαμάς, Βασίλης Τσιτσάνης, Γιώργος Ζαμπέτας, Νίκος Σκαλκώτας, "ηπειρώτικος", πέντε ελληνικοί χοροί για έγχορδα, Μίκης Θεοδωράκης, "Ζορμπάς".

Διμερές Μέτρο. Είναι το μέτρο εκείνο στο οποίο σε κάθε δύο ρυθμικούς παλμούς, ο πρώτος είναι ισχυρότερος από τους άλλους.

Κανόνas

Να τραγουδήσετε τον πιο κάτω κανόνα:

Σύρε το χορό
(Laugh, Ha, Ha)
Κανόνas

Ανώνυμο
Προσαρμογή ελληνικών στίχων:
Άντρο Χατζηγεωργίου-Λυμπουρή

1. Aí - ντε γειά! 2. Σύ ρε το χο - ρό 3. κρά τα τομαν - τή - λι 4. για να σε χα - ρώ

Χορός

Να τραγουδήσετε και να χορέψετε το "Συρτάκι" του Γιώργου Ζαμπέτα (χασάπικο-σέρβικο):

Ο Γιώργος Ζαμπέτας. Συνθέτης ρεμπέτικων και λαϊκών τραγουδιών και ένας από τους σπουδαιότερους ερμηνευτές του μπουζουκιού. Γεννήθηκε το 1925 στην Αθήνα (καταγωγή από την Κύθνο) και πέθανε το 1992. Η γνωριμία του με το Βασίλη Τσιτσάνη έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής του προσωπικότητας.

Μπουζούκι

Λαουτοειδές, έγχορδο, λαϊκό μουσικό όργανο με αχλαδόσχημο αντηχείο (σκάφος), διαδεδομένο στην Ελλάδα. Ο ήχος παράγεται από τη νύξη (τράβνηγμα) των χορδών του, που γίνεται είτε με τα δάχτυλα, είτε με την πένα. Προήλθε από τη γνωστή στην αρχαία Ελλάδα "πανδούρα" ή "τρίχορδο".

Μπαγλαμάς

Είναι λαϊκό μουσικό όργανο διαδεδομένο στην Ελλάδα. Είναι πολύ μικρότερο από το μπουζούκι και παίζεται με τα δάχτυλα ή με πένα. Όπως και το μπουζούκι προήλθε από την "πανδούρα" ή "τρίχορδο" που ήταν γνωστή στην αρχαία Ελλάδα. Ο ήχος του μπαγλαμά είναι οξύς. Έχει συνδεθεί, στενά, με τη ρεμπέτικη μουσική.

Συρτάκι (από την ταινία "Η κόρη μου η σοσιαλίστρια")

Μουσική: Γιώργου Ζαμπέτα
Στίχοι: Αλέκου Σακελάρου

Andante

G C D C

λα λα

7 D G D G

λα λα λα λα Σή-κω χό-ρε-ψε συρ-τά - κι με τρελή δι-πλό-πε νιά
Θέ-λω κέ φια-θέ-λω γλέν-τια κι,η φω-νή μου ν'α κου - στεί

14 D C D G

Χό - ρε - ψέ το σαν μορ τά - κι να βου - ί-ξει,η γεί-το - νιά έ - λα
Απ' του μπουζουκιού τα τέ-λια έ-χω,από-ψε κρε-μα - στεί Ό - σα

21 D G D C

πιά - σε,μ' απ' τον ώ-μο κι,ό πα πρώ-τα το δε - ξί κι,αν μου κουρα-στεί στο δρό μο
κι,αν μου πουν πλη-ρώ νω και κε-ρά-στε τα παι - διά Θέ - λω να σε κα - μα - ρώ-νω

27 D G

θα σε βά - λω σε τα - ξί
ό - λη τού - τη τη βρα - δυά

Ο Λάμπρος Κων-
σταντάρας, η Αλί-
κη Βουγιουκλάκη
και ο Σταύρος
Ξενίδης σε μια
φωτογραφία από
την ταινία "Η
κόρη μου η
σοσιαλίστρια"

ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Βασίλης Τσιτσάνης. Ο Βασίλης Τσιτσάνης (18/ 1/1915- 18/1/1984) ήταν μια από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες της Ρεμπέτικης και της Λαϊκής Μουσικής. Από μικρή ηλικία έπαιζε μαντολίνο, βιολί και μπουζούκι. Το 1936 ο Τσιτσάνης πήγε στην Αθήνα για να σπουδάσει Νομικά, αλλά γρήγορα τον κέρδισε η μουσική. Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής ο Τσιτσάνης έμεινε στη Θεσσαλονίκη, όπου για ένα μεγάλο διάστημα είχε δικό του μαγαζί, το "Ουζερί ο Τσιτσάνης". Εκεί έγραψε μερικά από τα καλύτερα τραγούδια του, τα οποία ηχογραφήθηκαν μετά την λήξη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Πέθανε στο Λονδίνο στις 18 Ιανουαρίου του 1984 στο νοσοκομείο Brompton του Λονδίνου ύστερα από επιπλοκές μιας χειρουργικής στους πνεύμονες. Κηδεύτηκε στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών.

Τραγούδι

(α) Να τραγουδήσετε το τραγούδι "Τα αλάνια" του Βασίλη Τσιτσάνη:

Τα αλάνια
Χασαποσέρβικο

Στίχοι/Μουσική:
Βασίλη Τσιτσάνη

Allegretto

G **D**

Εί - μα - στε α - λά - νια Δια - λε - κτά παι - διά μέ - σα στην πιά - τσα
Κά - θε μας με - ρά - κι γί - νε - ται τρα - γού - δι και το λέ - με

C **D**

8 και _____ δεν την τρο - μάζουν οι φουρ - τού - νες τη δι - κή μας
και _____ μες στα στρα - πά - τσα μά - θα - με πο - τέ μας να μην

G **E** **A m** **D**

15 ρά - τσα και _____ δεν την τρο - μάζουν οι φουρ - τού νες
κλαί - με και _____ μες στα στρα - πά - τσα μά - θα - με πο -

G **D** **C** **D** **C** **G**

22 τη δι - κή μας ρά - τσα τι τα θες τι τα θες πάν - τα έ - τσι, είν' η ζω - ή
τέ μας να μην κλαί - με

D **C** **G** **D** **G**

29 θα γε - λας και θα κλαις βρά - δυ και πρω - ί

Ενορχήστρωση

Να εκτελέσετε το ενορχηστρωμένο ρεφρέν του τραγουδιού "Τα αλάνια" του Βασίλη Τσιτσάνη:

Τα αλάνια

Στίχοι/Μουσική: Βασίλη Τσιτσάνη
Ενορχήστρωση: Μιχάλη Σταυρίδη

Allegretto

Αυλοί

Ευλόφωνο

Μεταλλόφωνο

Ντέφι

Τρίγωνο

Τύμπανο

D C D G D C D G

(β) Να τραγουδήσετε ξανά το τραγούδι "Αλάνια", αλλά αντί να τραγουδάτε το ρεφρέν, να το εκτελείτε ενορχηστρωμένο, όπως το εκτελέσατε προηγουμένως. Να δώσετε σημασία στην έμφαση.

ΑΚΡΟΑΣΗ 1 Να ακούσετε προσεκτικά τον "Ηπειρώτικο" από τους 5 Ελληνικούς Χορούς για έγχορδα του Νίκου Σκαλκώτα.

Συνθέτης: Νίκος Σκαλκώτας (1904-1949). Έλληνας συνθέτης και βιολιστής. Υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες συνθέτες του 20ού αιώνα. Σπούδασε στο Ωδείο Αθηνών (1914-1920) και στο Βερολίνο (1921-1933), όπου υπήρξε μαθητής στη σύνθεση των Κουρτ Βάιλ, Φίλιπ Γιάρνακ και κυρίως του Άρνολντ Σαίμπεργκ. Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερες είναι οι προσπάθειες Ελλήνων και ξένων πανεπιστημιακών ερευνητών να αναλύσουν τη μουσική του γλώσσα.

ΥΦΑΙΝΩ ΚΙ ΑΛΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Πέντε Ελληνικοί Χοροί για έγχορδα. Είναι μεταγραφή πέντε ελληνικών χορών από το έργο "36 ελληνικοί χοροί" - το πιο δημοφιλές έργο του Νίκου Σκαλκώτα και το μόνο που είχε γίνει γνωστό στην Ελλάδα, όσο ζούσε ο συνθέτης. Έχουν το χαρακτηριστικό αρμονικό χρώμα και το ρυθμό της παραδοσιακής μουσικής.

Ηπειρώτικος. Ο ξεχωριστά λεβέντικος, παλικαρίσσιος ηρωικός αυτός χορός προέρχεται από ένα ήρεμο, ελάχιστα γνωστό ηπειρώτικο μοιρολόι. Θα τον ακούσουμε από ορχήστρα εγχόρδων.

Φύλλο Ακρόασης

1. Θέμα Α

Musical notation for Theme A, measures 1-10 and 11-20. The notation is in 2/4 time, key of B-flat major, and features a melodic line with eighth and sixteenth notes.

2. Θέμα Β

Musical notation for Theme B, measures 21-24 and 25-28. The notation is in 2/4 time, key of B-flat major, and features a rhythmic pattern with eighth notes and triplets.

3. Ο συνθέτης επαναλαμβάνει τα θέματα Α και Β με κάποιες αλλαγές.

4. Αποκορύφωμα

5. Finale (Τέλος)

Scherzando (παιχνιδιάρικα)

Musical notation for the finale, measures 29-32. The notation is in 2/4 time, key of B-flat major, and features a melodic line with eighth notes and a dynamic range from *p* to *f*.